
KRÓNIKA

VÉGEL LÁSZLÓ TILTAKOZÓ LEVELE AZ SZRT-HEZ

A Szerbiai Rádió és Televízió Újvidéki Stúdiója 2003. szeptember 10-én ünnepélyesen köszöntötte a Belgrádba látogató Stjepan Mesić urat, Horvátország elnökét. Ebből az alkalomból volt a stúdió vendége Jovan Pejin történész, akivel új, a szakmai körökben még nem értékelt könyvről beszélgettek el. A televízió egyórás műsoridőt szentel a könyvnek, ami nagy szó, ha tudjuk, hogy az Európa-szerte nagyra értékelt Aleksandar Tišma egy könyve sem kapott ilyen kiadós műsoridőt. Ebből kiderül, hogy nem a történész Jovan Pejinről van szó, hanem az SZRT műsorkoncepciójáról. A műsorvezető teljes egyetértésével a vendég tájékoztatott bennünket, hogy Baranya ma horvát megszállás alatt van, hogy a szlovákok, a románok, s főképpen a magyarok a Vajdaságban közönséges kolonizátorok. A Szerbiai Rádió és Televízió említett műsora szerint magától értetődő, hogy a Vajdaságban nem léteznek horvátok, csak bunyevácok. A faji elemzés alapján a Szerbiai Rádió és Televízió arra a következtetésre jutott, hogy a magyarok nagyrészt szlávok, ezért van „olyan szép kerek arcuk”. A műsorvezető ezt nagy helyesléssel fogadta s megállapította, hogy vendége érvelése rendkívül színvonalas. Ez már a Szerbiai Rádió és Televízió egyértelmű üzenete volt.

Jovan Pejin állampolgár vélekedése az ő személyes lelkiismereti ügyét képezi. De hogyan tálalja mindezt a Szerb Rádió és Televízió, az már az illető intézmény, mindenekelőtt Crkvenjakov vezérigazgató ügye, aki az intézmény tavaszi tisztogatása után megújult erővel restaurálja azokat az eszméket, amelyek 2000. október 5-e után heves bírálat tárgyát képezték. A faji elemzések

és a „horvát okkupáció” konstatálása sem élvezhet prioritást az állami televízió műsorában, de mindezt Stjepan Mesić látogatására időzíteni, a Szerbiai Demokratikus Ellenzék politikájának kétszínűségét bizonyítja. Az első politikai kérdés, a második azonban erkölcsi is. Amilyen a politika, olyan az erkölcs! Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy a Rádiódifúziós Tanács hallgatni fog, hallgatni fog Ruzskovszki tartományi tájékoztatási titkár, és hallgatni fog Korhecz, a tartományi kisebbségügyi titkár, Rasim Ljajić szövetségi kisebbségügyi miniszternek pedig nem lesz ideje felemelni a szavát, mert éppen valami multikulturális tortákkal ékesített multikulturális ünnepséget nyit meg. Mindezeket szem előtt tartva a tehetetlenség érzésével tiltakozom az állami televízió eme skandaluma és afférja ellen.

VÉGEL László

Újvidék, 2003. szeptember 11.

(A levél rövidített változatát a belgrádi Beta hírügynökség sugározta 2003. szeptember 11-én.)

DÍJAK

A NÉPMŰVÉSZET IFJÚ MESTERE
– Többek között Tényi Edit vajdasági népdalénekes vehette át a Népművészet Ifjú Mestere címet Budapesten augusztus 20-án. A címet azoknak a fiatal alkotó- és előadóművészeknek adományozzák, akik az egyes népművészeti ágakban kiemelkedő teljesítményt értek el.

ÚJRA NAGYAPÁTI-DÍJ – Több mint egy évtizednyi szünet után ismét odaítélték a Nagyapáti Kukac Péter Képzőművészeti Díjat, melynek alapítója a topolyai képviselő-testület és a Képes Ifjúság. A 2003. évi Nagyapáti Kukac Péter-díjat a zsűri (Csernik Attila, Kovačev Ninkov Olga és Náray Éva) Szarapka Tibor szabadkai szobrászművésznak ítélte oda az előző évi szabadkai és újvidéki kiállításain felmutatott eredményei alapján. Szarapka Tibor alkotásai a gondolati, érzelmi és erkölcsi

erők hiteles forrásai, művei a kortárs vajdasági művészet autentikus és meghatározó alkotásai. A díjat szeptember 15-én, a Topolyai Napok zárórendezvényén adták át.

MEGJELENT

Magyar László: *Tovattűnő évszázadok.* Életjel, Szabadka, 2003

Barácius Zoltán: *Ötgarasos színház.* Életjel, Szabadka, 2003

Vajdaság környezet-egészségügyi értékelése az ezredfordulón. VMTT, 2003

Vajdasági Magyar Tudományos Társaság: *Herczeg Ferenc tanácskozások (1998–2002).* Atlantis, Újvidék, 2003

Ninkovné K. Olga Mária: *Emberközelben.* Almási Gábor élete és művészete. Logos, Tóthfalu, 2003

RENDEZVÉNY

SZENT ISTVÁN-NAPI ÜNNEPSÉG – A már hagyományossá vált Szent István-napi központi ünnepséget Szabadkán és Palicson idén augusztus 16-án tartották meg. A szabadkai Szent Teréz-székesegyházban megtartott püspöki szentmisét követően Palicson megnyílt a kézműves kirakodóvásár. Az ökumenikus kenyérszentelő után Kasza Józsefnek, a VMSZ elnökének és Juhász Ferencnek, Magyarország honvédelmi miniszterének ünnepi beszéde következett. Az esti műsorban a csókai Móra Ferenc Művelődési Egyesület férfikara lépett fel, majd ezt néppünnepély követte népi és fúvószenekarok fellépésével. A szabad-téri színpadon Koltay Gábor Honfoglalás című filmjét mutatták be.

HÁROMNAPOS SZÉKELY TALÁLKOZÓ – A bukovinai székelyek letelepedésének 120. évfordulóját ünnepelte a délbánáti Székelykeve, Hertelendyfalva és Sándoregyháza augusztus 22-étől 24-éig. A rendezvénysorozat három napig tartott a három helységben. Az ünnepélyre vendégek érkeztek az erdélyi Csernakeresztúrról, majd kilenc magyarországi településről (Bonyhád, Véménd, Lengyel, Somberek, Hidas, Cikó, Kakasd, Kéty, Tolna és Mőzs). A megnyitóünnepségen Potápi Árpád, a bonyhádi székhelyű Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének elnöke mondott beszédet.

X. VAJDASÁGI MAGYAR ÜNNEPI JÁTÉKOK – Az idei, sorrendben X. Vajdasági Magyar Ünnepi Játékok megnyitóját Titelen tartották meg augusztus 24-én. A megnyitót a titeli városközpontban, a Dísztéren volt, s felzárkózott a Titeli Nyári Napok kulturális rendezvény sorába. Az ünnepség előtt a fellépő csoportok felvontak a főutcán, majd a Dísztéren Milenko Ilic, a titeli község végrehajtó bizottságának elnöke, Slobodan Karanovic, a Szövetségi Kisebbségügyi Minisztérium tanácsosa kö-

szöntötte a jelenlévőket. Varga Imre, a HTMH főosztályvezetője a jelenlévők nagy tetszésére két nyelven (szerbül és magyarul) mondta el köszöntőjét. Végül még Dudas Károly, a VMMSZ elnöke és Babinszki József, a titeli Tiszavirág MME elnöke szólt az egybegyűltekhez. A műsorban a bácskossuthfalvi ifjúsági fúvószenekar mellett fellépett a horgosi Bartók Béla Közművelődési Egyesület Popogó táncegyüttese, a csókai Móra Ferenc ME Sóvirág táncegyüttese, a kishegyesi Petőfi Sándor Regetős táncegyüttese, az újvidéki Petőfi Sándor MME Csúrdöngölő táncegyüttese, a becsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör Szelence táncegyüttese, a szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ táncegyüttese, az adai Aranykapu ME Kopogtató táncegyüttese, a topolyai Kodály Zoltán MMK Cirkalom táncegyüttese, a gombosi Arany János ME Gyöngyösbokréta táncegyüttese, továbbá a vendéglátó városból a Jovan Popovic ME tánc csoportja és a sajkaslaki Lokvanj ME csoportja. A titeli megnyitót követően egészen novemberig a tartomány több helységében bonyolódik majd le a X. Vajdasági Magyar Ünnepi Játékok tartalmas műsora.

51. ÍRÓTÁBOR KANIZSÁN – Szeptember 3-a és 6-a között rendezték meg Kanizsán az 51. Írótabort. A meghívott 50 frónak kb. fele látogatott el a rendezvényre, melynek nyitónapján hagyományosan megkoszorúzták az írótabori emlékművet a Népkertben, ahol ez alkalommal Vajda Gábor és Lazar Merkovics szólt az egybegyűltekhez. A városháza dísztermében, az ünnepélyes megnyitón Tari István, Sava Babić és Kanizsa polgármestere, Balla Lajos mondott köszöntőt. Csütörtökön kezdte meg munkáját az alkotóműhely szatÍRa címmel, majd egyes szerzők hagyományosan felkeresték a község iskoláit, hogy a tanulókkal rendhagyó irodalomórát tartsanak. Este bemutatták Vass Imre Farkasok

című könyvét, melyet Papp György és Koncz István méltatott. Pénteken a Szociográfiai Műhely szeptemberi tudományos tanácskozását tartották meg. A témák a következők voltak: Irodalmunk, kultúránk, nyelvünk, közösségünk esélyei a globalizáció korában; Társadalmi divatjelenségek, divatszenvedélyek; Önazonosságunk tényezői, folyamatai; Integráció és migráció – golyótas népességmozgások; Merre tartanak néphagyományaink? Családközösségek az ezredforduló után; Híradások az erőszakosan megcsönkült adorjáni családokról; Elhasonulások a kultúrafogyasztásban, recepcióban; Változási folyamatok irodalomképe; A nők helye és szerepe ma; A nyelvvesztés; Integrálódásunkról pozitív és negatív előjelekkel. A szombati tudományos tanácskozás címe Nyelvünk, irodalmunk és nemzeti kultúránk esélyei volt.

TOPOLYAI NAPOK – A szeptember 5-étől 15-éig tartó rendezvénysorozat keretében számos művelődési műsort kísérelhetek figyelemmel az érdeklődők. Ilyen volt a fennállásának 5. évfordulóját ünneplő Auror Beszédművészeti Műhely leg-sikeresebb szavalóinak a bemutatkozása, az irodalmi megemlékezés a 75 éve született Fehér Ferencről, az öt éve elhunyt Juhász Erzsébetről és a fiatalon elhunyt Nebojsza Istvánról. Az előbbieket emlékéltézte Bori Imre, valamint Faragó Kornélia, Gerold László és Harkai Vass Éva.

VAJDASÁGI VILLANÁSOK – A szeptember 7-én kezdődött, sorrendben 107. Budapesti Nemzetközi Vásáron vajdasági napot is tartottak, amelyen a tizenhat vajdasági kiállító között ott volt a Forum Könyvkiadó is legújabb termésével. A rendezvény keretében három rövidfilm-bemutató volt, amelyek során a közönség megismerkedhetett Siflis Zoltán Szabadkai anzix, ugyanennek a szerzőnek Az aracsi Pusztatemplom és Fejős Csilla–Ótos András A világ kulcsa, Nagy József mozgásszínész

alkotásával, valamint Szalai Attila Balkáni kaleidoszkóp most megjelent karikatúra-gyűjteményével. A rendezvényen a vajdasági magyar szellemi életéről Siflis Zoltán, Bordás Győző és Klemm József tartott ismertetőt.

VUJICSICS SZTOJÁN-EMLÉKTÁBLA – Szeptember 20-án Budapesten a Váci utca 66. szám alatti házon, ahol élt és alkotott, Vujicsics Sztoján (1933–2002) emléktáblát avattak. Az emlékünnepegen az írónak, művelődéstörténészre Juhász Ferenc akadémikus, Kossuth-díjas költő emlékezett.

KIÁLLÍTÁS

KALMÁR FERENC KIÁLLÍTÁSA – Kalmár Ferenc különleges faszobraiból szeptember elsején nyílt kiállítás a szabadkai Városháza előcsarnokában, abból az alkalomból, hogy a kiváló szobrászművész a Pro Urbe Dfj egyik kitüntetettje. A művész leginkább madarakat, bogarakat ábrázol, de az emberi tragédiák, az emberi fájdalom is foglalkoztatják, úgyhogy az utóbbi időben színes Krisztus-szobrokat is készített.

FOTÓKIÁLLÍTÁS A NÉPKÖRBE – A II. Interno Fesztivál keretében szeptember 11-én nyílt meg a Népkör körgalériájában Vörös Tibor Balázs erdélyi fényképész tematikus fotókiállítása. A kiállítás az erdélyi cigányok életét mutatja be. A megnyitón Papp Árpád és Ruffai Judit jellegmezte a művész alkotásait.

HANGVERSENY

ÚJVIDÉKI NYÁRI HANGVERSENYEK – Augusztus 10-én a pétervárad Szent György-templom átriumában a Magyar Virtuózok vonós kamarazenekar vendégszerepelt. Válogatást adtak elő J. S. Bach, F. Mendelssohn, G. Rossini, Wiener Leó és Liszt Ferenc műveiből. Szenthelyi Miklós, a szólista és karmester kettős sze-

repében vezette együttesét. A koncert vendégeként fellépő tehetséges fiatal ljubljanei Lana Trotovssekkel Bach közkedvelt d-moll kettős hegedűversenyét adta elő. Ezt követően még Mendelssohn ifjúkori d-moll hegedűversenyét mutatta be. Augusztus 14-én Predrag Đoković belgrádi kontratenor Svetlana Stojanović csemballóművész közreműködésével régi mesterek szerzeményeit tűzték a műsorra. Augusztus 26-án a szintén belgrádi Cello Quartette femmine (Sanja Jančić, Natalija Nezanceva, Tijana Miličević és Tijana Ivanović) válogatást adott elő latin-amerikai és örökzöld könnyűzenei szerzeményekből. Az újvidéki nyári hangversenyek záró akkordjai szeptember 10-én hangzottak el a péterváradai Szent György-templomban az újvidéki TAJJ vonósnegyes előadásában. Az első hegedű szólamát Aleksandra Krčmar, a másodikét Jovanka Letić szólaltatta meg, brácsán Jelena Filipović, gordonkán Kalmár Tímea játszott. Műsoruk két évszázad zenéjét ölelte fel: Mozart Vadászat című életvidám B-dúr vonósnegyesét, Borodin D-dúrban írt népzenei ihletésű alkotását és Sosztakovics drámai erejű, meditatív Nyolcadik kvartettjét.

LÉVAY SZILVESZTER SZABADKÁN – Szeptember 2-án nagy sikerű koncertet tartott a szabadkai származású Lévay Szilveszter. Felcsendültek Lévay opusából olyan zeneszámok, mint a Lady Bump, illetve a Grammy-díjas Fly Robin, fly. A zenei esten még olyan kiváló előadóművészeknek tapsolt a szabadkai nagyrédemű, mint a budapesti Janza Kata, Siménfalvi Ágota, Szolnoki Tibor, Szabó P. Szilveszter és Dolhai Attila, a belgrádi Aleksandra Kovač és énekegyüttese, Zo-

ran Šandorov, Bunford Gábor és együttese, a budapesti Operettszínház vonósegyüttese, valamint Lévay és Lévay Szilveszter testvérei: Lévay Tibor és Lévay László. Az esten elhangzott Lévay Szilveszternek az a szerzeménye, amelyet az 1962-es Szabadkai Ifjúsági Dalfesztiválon három díjjal jutalmaztak, és szó volt arról is, hogy hamarosan elkészül a Rebeka című musical, amelynek a bemutatója Japánban lesz.

IX. JAZZ, IMPROVIZATÍV ZENE . . . – Szeptember 11-e és 13-a között tartották meg Kanizsán az idei dzsesszfesztivált, mely a piactéri bemutatóval kezdődött meg ifj. Burány Béla és Geröly Tamás szereplésével. Este Laura Peić grafikakiállítását Miroslav Jovancić nyitotta meg. A művésznőt is a dzsessz ihlette meg egyes korszakaiban. Jazz, improvizatív zene . . . címmel hivatalosan Dragan Srečkov tartományi művelődésügyi titkár Vass Lajossal, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának képviselőjével közösen nyitotta meg a rendezvényt. Fellépő előadók voltak: Tóth Viktor Kv-rtett (H); Nils Wogram-Simon Nabatov duó (D); Nikola Mitrović-trió (SCG/SWE); Sár és zene, a Föld szeleme Dresch Dudás Mihály (H); Dél-Alföldi Szaxofon Együttes (H+SCG); Szentmihályi Rezesbanda (SCG); Szelevényi Ákos (F); Egyszólam Együttes (H); Berecz András – ének; Juhász Zoltán – furulyák; Sáringer Kálmán – furulyák; Grujić Workshop & Jel Színház és barátai (Bicskei István, Csernik Árpád); Anthony Braxton-Szabados György-Vladimir Taraszov trió (premier, USA-H-LIT); Lá Compagnie des Musiques á ouir (F).

SMIT Edit összeállítása

A FORUM KÖNYVKIADÓ 2003. ÉVI KIADVÁNYAI

- Végel László: *Parainézis* (regény)
Brasnyó István: *Vakta* (regény)
Deák Ferenc: *Rétegek* (regény)
Pap József: *Vesződéségek* (versek)
Harkai Vass Éva: *A város bejáratánál* (versek)
Danyi Zoltán: *Árcsúszik kékbe* (versek)
Bányai János: *Egyre kevesebb talán* (tanulmány)
Hózsza Éva: *A novella új neve* (tanulmány)
Silling István: *Vajdasági népi imádságok és nyelvezetük* (tanulmány)
Kalapis Zoltán: *Életrajzi kalauz II.*
Kalapis Zoltán: *Életrajzi kalauz III.*
Káich Katalin: *A nagybecskereki magyar színjátszás története és repertórium*
II. (tanulmány)
Káich Katalin: *Írások a lélek útjairól* (esszék)
Csorba István: *Toronyiránt* (publicisztika)
Németh Ferenc: *Úri világ Torontálban* (tanulmány)
Bodor Anikó: *Vajdasági magyar népdalok III.*
Nagy Sívó Zoltán: *A főváros árnyékában* (tanulmány)
35 éve együtt (A jugoszláviai magyar televíziózás története)
A *Kalangya* Kosztolányi-számának reprintje
Tibor Varadi–Bernadet Bordaš–Gašo Knežević: *Medunarodno privatno pravo*
(egyetemi tankönyv)
Jedina priča (Válogatás az 1990 és 2000 között megjelent vajdasági magyar
prózából; Vickó Árpád fordítása)
Vida Ognjenović: *Az öreg falóra* (elbeszélések; Borbély János fordítása)

ELŐKÉSZÜLETBEN

- Vukovics Géza: *Villanások* (publicisztika)
Bori Imre: *Ezer éve itt* (helytörténet)
Hornyák Árpád: *Magyar–jugoszláv diplomáciai kapcsolatok 1918–1927*
Papp Richárd–Hajnal Virág: „*Mint leveleket a vihar . . .*” (tanulmányok)
Hornyik György: *Szőlőindák között* (ifjúsági regény)
Böndör Pál: *Kóros elváltozások* (versek)
Gulyás József: *Közel és távol* (versek)